

УДК (334.912.23: 334.722)

Тарасенко І.О., д.е.н., професор

Київський національний університет технологій та дизайну

Галаган О.Ю., аспірант

Київський національний університет технологій та дизайну

ПЕРЕВАГИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ПРИ ФІНАНСУВАННІ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОЕКТІВ В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Фінансування екологічних проектів та залучення додаткових джерел віднесено до ключових завдань розвитку економіки України, яка обрала курс на створення суспільства сталого розвитку. Ще у 2004 році було розроблено та подано до Верховної Ради України Проект Концепції переходу України до сталого розвитку (№ 5749 від 02.07.2004) [1], з часом було прийнято Проект Стратегії сталого розвитку України до 2030 року та Національний план дій до 2020 року по її реалізації [2]. У 2015 році на глобальному рівні було визначено Цілі сталого розвитку (ЦСР), які адаптовано до українських реалій та затверджено Указом Президента України № 722/2019 від 30.09.2019 року [3].

Руйнування, завдані військовою агресією, набули особливих масштабів за впливом на екологічну ситуацію в більшості областей України, а збитки екологічного характеру можуть бути кваліфіковані як прояви екоциду [4, 5]. Зважаючи на масштаби шкоди довкіллю України стає очевидною необхідність консолідації можливостей як в середині держави, залучаючи інвестиційні ресурси українських інвесторів, так і з міжнародних фондів. Ефективність державної екологічної політики залежить від обсягів і ефективності фінансування екологічних програм і проектів. Аналіз динаміки видатків державного бюджету на охорону довкілля в довоєнному періоді [6-8] засвідчує

їх позитивну тенденцію включно до 2019 року. У 2020 році мало місце скорочення частки видатків державного бюджету на охорону НПС в порівнянні з 2019 роком, після чого у 2021 році в абсолютному розмірі цей показник збільшився в 1,17 разу в порівнянні з попереднім роком. В той же час, зважаючи на катастрофічні наслідки військової агресії для екологічної системи України, потребується залучення ресурсів від різних джерел. Серед таких механізмів, які можуть бути задіяні в Україні для вирішення екологічних проблем та подолання наслідків військової агресії для навколишнього середовища України, найбільш ефективним слід вважати державно-приватне партнерство (далі – ДПП). До основних причин доцільності використання механізму ДПП при розв’язанні екологічних проблем слід віднести: дисбаланс між потребами в інвестиційних ресурсах та можливостями державного фінансування; в переважній більшості неприбутковість екологічних проектів та їх непривабливість для інвесторів; висока зношеність основних природоохоронних фондів; зростання екологічних ризиків і можливих збитків внаслідок військової агресії; недостатність видатків державного бюджету на фінансування екологічних програм в мирний час та загострення цієї проблеми, зважаючи на руйнування екологічної інфраструктури, завдані військовими діями в масштабах країни.

Необхідно зазначити, що до сфер застосування ДПП, які визначені Законом України «Про державно-приватне партнерство» (стаття 4), сферу охорони навколишнього природного середовища безпосередньо не включено (а лише окремі дотичні види діяльності), хоча передбачено можливість застосування в інших сферах за рішенням державно-приватного партнера [9]. Проте, аналіз переваг, які надає взаємодія держави і бізнесу через застосування механізму ДПП, дозволяє зробити висновок про доцільність його використання при реалізації стратегічних проектів пріоритетного характеру, до яких слід віднести і проекти природоохоронного призначення. До таких переваг доцільно

віднести: сприяння відновленню екологічної інфраструктури країни; можливість зменшення видаткової частини державного бюджету в процесі реалізації проектів природоохоронного призначення; збільшення кількості реалізованих екологічних проектів з високим рівнем економічної ефективності, екологічної та соціальної результативності; зменшення витрат і досягнення синергетичного ефекту в результаті взаємодії держави і бізнесу в процесі реалізації екологічних проектів; підвищення якості довкілля та, як результат, поліпшення екосистеми країни; зменшення корупційних дій та іншої незаконної практики на усіх етапах реалізації проектів ДПП в екологічній сфері.

Література

1. Проект Концепції переходу України до сталого розвитку (№ 5749 від 02.07.2004). URL: <http://gska2.rada.gov.ua>
2. Проект Стратегії сталого розвитку України до 2030 року (Проект 2017 року). URL: https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf
3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України № 722/2019 від 30.09.2019 року. *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Ключові наслідки для довкілля від російської агресії в Україні 24 лютого-31 березня // Ключові наслідки для довкілля від російської агресії в Україні 24 лютого – 31 березня 2022 року - Новини - Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (mepr.gov.ua). URL: <https://mepr.gov.ua/news/39097.html>
5. Екоцид: наслідки і ціна російської агресії (rayon.in.ua). URL: <https://eco.rayon.in.ua/topics/506221-ekotsid-naslidki-i-tsina-rosiyskoi-agresii>

6. Статистичний збірник «Довкілля України за 2018 (2019, 2020) рік» : за ред. О.М. Прокопенко. Державна служба статистики України, 2019 (2020, 2021).

URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

7. [Про державно-приватне партнерство | від 01.07.2010 № 2404-VI \(rada.gov.ua\)](#).

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>

УДК 336.02:336.71

Дятлова Ю.В., д.е.н., професор
Маріупольський державний університет

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Забезпечення безпеки національної фінансової системи в умовах відкритості економіки є актуальним завданням для більшості країн світу. Питання актуалізувала в свій час глобальна економічна криза, у епіцентрі подій якої стала світова фінансова система, зокрема банківський сектор як основна її складова. Розвиток банківського сектору і послуг забезпечує сучасну цифровізацію фінансових операцій [1; с. 111], інноваційний розвиток суб'єктів господарювання, економічних систем регіонів і країни [12; с. 37-45]. Наразі на порядку денному є безпека фінансової системи в екстремальних умовах, а саме воєнного стану, що накладає додаткове навантаження на банківський сектор.

Економічна безпека є складовою національної, необхідність її забезпечення – нагальна потреба, особливо в умовах нестабільної економіки. Для фінансової системи та її банківського сектору забезпечення економічної безпеки є вкрай важливим ще й через значну ризикованість цього бізнесу та найбільшу його інтегрованість до світових процесів, а, отже, залежність від